

széle a három nagy billentyű szabad széle alatt négy mm.-nyire marad. A bal billentyű jobb fele három mm.-rel rövidebb, mint bal fele.

A lépben két krajezárnnyi ráncos besüppedés, hol a szövet felette vérszegény, s e körülírt helyen majdnem teljesen nélkülözi a gyurmát s tisztán csak gerendázatból áll; a bal vesében néhány kis fakó tömörület. A hasürben 300 grm.-nyi kissé opalescáló s vörhenyes savó. Az agyban, s a többi szervekben sorvadás és vérszegénységtől eltekintve, eltérés nincs.

A készítmények bemutatásánál előadó kiemeli, hogy a mulékony bőrvizenyőt nem annyira a mellvezeték rákos eldugulásának, mint inkább az általános cachexiának tulajdoníthatni, de mégis valószínű, hogy az igen feltűnő étvágy daczára rohamosan előhaladó soványodás épen ezen eldugulás által volt feltételezve, mert a ductus thoracicus kétség kívül a tápanyirk legközvetlenebb útja, miért is tényleg a besűrűdött nyirkkal duzzadásig kitöltve találatott. A melli tünetek a bonczvizsgálatnál egészen kielégítő magyarázatot találtak a tüdő véredényeinek elzáródásában, melyeket utólag a hörgők összenyomatása követett. A guttaütésszerű rohamok magyarázatlan maradtak, az agyban sehol semmi vérömleny, vagy eldugulásnak nyoma sem volt. Előadó azon véleményben van, hogy nem csak az asthmaticus rohamok, hanem a guttaütési rohamok is a tüdő véredények elzáródása folytán voltak feltételezve; midőn egy nagy edény egyszerre átjárhatlan lett, a tüdőbeli keringési zavar mulékony vérszegénységet okozott az agyban, mely guttaütésben nyilvánult.

A negyedik tüdőüteri billentyű magzatkori részletes odanövés és az odanőtt részlet utólagos leválásának eredménye.

Az erdélyi muzeum-egylet orvos-természettudományi szakosztálya 1885. márczius hó 29-én tartott közgyűlésének jegyzőkönyve.

Jelen volt az elnökön s titkáron kívül 20 egyleti tag.

1. Elnök a közgyűlést a következő beszéddel nyitja meg:
Tisztelt közgyűlés!

A tágabb értelemben vett természettudományok mivelésére és terjesztésére ezelőtt kilencz évvel alakult orvos-természettudományi társulat, melyet szerény anyagi ereje mellett csak tagjainak önzetlen buzgósága s szakmájok iránt érzett nemes lelkesedése vezethetett át a kezdet nehézségein, ma illi az erdélyi muzeum-egyletnek hat év óta újjászervezett orvos-természettudományi szakosztályával történt teljes egygyeolvadása után, mint muzeum-egyleti szakosztály első évi közgyűlését, hogy tisztikara számot adjon a közgyűlésnek a szakosztály egy évi működéséről.

Az új aera ezen első évi közgyűlésén talán helyén levőnek látszhatnak elemzés alá venni, hogy mennyiben felelt meg az egygyeolvadás, a szellemi és anyagi erők egyesítése egyfelől a volt orvos-természettudományi társulat, másfelől pedig az erdélyi muzeum-egylet orvos-természettudományi szakosztálya által az egygyeolvadáshoz fizött reményeknek és várakozásnak.

Bármennyire előtérben áll is ezen kérdés, t. közgyűlés, reá ez időszert, midőn még oly rövid tapasztalás felett rendelkezünk, határozott feleletet alig

adhatunk; arra azonban elégségesnek vélem a mögöttünk álló időt, hogy véleményt alkothassunk az iránt, vajjon kifejthette s kifejti-e szakosztályunk jelenleg is azon tevékenységet, melynek mint a külön társulatnak és külön szakosztálynak örököse kötelezve volt?

Hogy erre nézve véleményt alkothassunk legyen szabad kiemelnem hogy szakosztályunk a muzeum-egylet keretén belül is zavartalanul s teljes mértékben élvezte azon alapszabályilag biztosított autonóm szervezetet, melynek mint külön társulat birtokában volt, e mellett pedig anyagiak tekintetében nagyobb függetlenségre tett szert, mely fontos és örvendetes körülmény szabadabb szellemi tevékenységre szolgáltatott alkalmat. Az előterjesztendő titkári jelentés részletes képét fogja feltárni a szakosztály egyévi működésének s legyen itt elég egyszerűen 1884-iki Értesítőnknek előttünk fekvő tartalomdús kötetére utalnom, mely szónál meggyőzőbben bizonyítja, hogy szakosztályunk az örökségben vett tudományos munkásságot lankadatlanul folytatja; anyagi helyzetünk jellemzésére pedig beérem annak felemlítésével, hogy a muzeum-egylet igazgató választmánya hálaára kötelező előzékenységgel bocsátotta a szakosztály rendelkezésére azon összeget, melyre az előirányzott ivmennyiséget jóval túlhaladó Értesítőnk kiállítására a rendes átalányösszegegen felül szükségünk volt. Miután pedig az erd. muz.-egylet természettudományi szakosztályának a vele egygyeolvadt társulatával teljesen ugyanaz a feladata, az orvos-természettudományok fejlesztése, terjesztése s a haza ezen részében való felvirágoztatása: az egyesült erővel való teljes együttes működés előttünk fekvő eredménye a muzeum-egyletet is egyaránt kielégítheti s ki is elégti.

Szakosztályunk működésének súlypontját az orvos-természettudományok tágas mezején való zajtalan, de intensiv munkálkodás képezi, s emelkedett önérzettel constalálhatjuk, t. közgyűlés, hogy ezen feladatnak szakosztályunk lelkes tagjai, kiknek régi törzskarához napról-napra újabb, ifjú erők sorakoznak, nagyobb részt a törzskar tanítványai sorából, vagy a működő tagok példáját követve és sikere által vonzatva, hazaszerte közelismerést kiérdemelt buzgósággal tettek eleget s mindinkább valósúlni látjuk azon eszményi czélt, mely kilencz évvel ezelőtt a kevés, de lelkes tag által alapított külön társulat szemei előtt lebegett s a következő szavakban nyert kifejezést: „Hogy a ma az élénk és örvendetes mozgalomba, mely hazánkban, néhány év óta az orvos-természettudományok művelése, megkedveltetése és elterjedése körül megindult, egy önálló működő góczczá egyesítve, belevonassék városunknak és ez országrésznek orvos- és természettudományi szak- és műkedvelő intelligentiája.“

Fogadják a megjelent t. tagtárs urak meleg üdvözlétemet, melylyel a közgyűlést a mult traditíóihoz méltó egy évi működésnek örvendetes érzetében ezennel megnyitom.

Ezután elnök dr. Tüske Ferencz és dr. Abt Antal tagurakat a felveendő jegyzőkönyv hitelesítésére és a szakosztályi titkárt jelentésének előadására kéri fel.

2. A titkár felolvassa a következő jelentést:

Tisztelt közgyűlés!

Csak nem rég volt, hogy az orvos-természettudományi társulat utolsó közgyűlését megtartotta és az erdélyi muzeum-egylet orvos-természettudományi szakosztályába való belépését elhatározta, és ime egy év tölt be s elfoglalom ezt a helyet, melyre szakosztályunk tagjainak megtisztelő bizalma emelt, hogy munkásságunk első évi működését a közgyűlés színe előtt lehetőleg hiven vázoljam.

Szakosztályunk vezérlőszerepe a választmányt illetően meg, először is az ő ez évi intézkedéseit kívánom felemlíteni.

A lefolyt évben a választmány öt ülést tartott, a melyekben a szakosztály beléletére vonatkozó ügyeket beható tárgyalás alá vette. Nem akarom a tisztelt közgyűlés szives figyelmét mind amaz ügyek elsorolásával fárasztani, csupán a következőket fogom röviden vázolni:

Az Értesítő nyomdai kiállítására vonatkozó szerződést Stein János-sal a választmány megújította és az Értesítő szerkesztésével az eddigi szerkesztő-bizottságot bízta meg. A szakülésekre minden tagnak, a tárgysort is tartalmazó meghívó elküldését határozta el. A volt orvos-természettudományi társulat vagyonát ideiglenesen a muzeum-egyletnek, illetőleg ennek pénztárnokának adta át és az 1884. szept. 11-én tartott közgyűlés határozatának megfelelőleg, a társulat vagyonának az erdélyi muzeum-egylet orvos-természettudományi szakosztálya birtokába átadása iránt, a belügyminiszter úr ő nagyméltóságához jóváhagyást kérő felterjesztést intézett. A folyó 1885. évre az Értesítő nyomtatását illetőleg a választmány a helybeli, valamint más nyomdákat is felszólította ajánlat beadására és a beérkezett ajánlatok közül, mint aránylag legelőnyösebbet Stein Jánosét fogadta el, melylyel alacsonyabb árakat sikerült kieszközölni.

A szellemi munkásságot illetőleg szakosztályunk 18 szakülést tartott és pedig 11 orvosit, ezek közt 3 folytatólagosat és 7 természettudományit.

A 11 orvosi szakülésen előadást tartottak és előterjesztést tettek a következő tagtársak a következő tárgyakról:

I. Purjesz Zsigmond: A croupus tüdőlob oktanáról.

II. Belky János: A tiszta-eszlári bűnvád törvényszéki orvostani szempontból.

Klug Nándor: A bőr szerepe a szénsav-kiválasztás körül békánál.

III. Bókai Árpád: Aphoristikus megjegyzések a szívmozgásokról.

Kováts Sándor: Szinképi vizsgálatok különös tekintettel a vérszinképre.

Bikfalvi Károly: A velős hüvelyü idegrostok szaruhüvelyeiről.

Fridrich Alajos: A méh durványos fejlődéséről.

IV. Szilágyi Ete: A színézésre vonatkozó táblák bemutatása.

V. Brandt József: Négy érdekes kórodai beteget mutat be.

VI. Bókai Árpád: Előterjeszti a bélmozgás, élet-, kór- és gyógyszertanára vonatkozó kísérleteinek egyes részleteit.

Genersich Antal: Adalék az amyloid elfajulás tanához című előadást tart.

Szentkirályi Géza: Az embersziv idegsejtjeiről.

VII. Kovács N. Lajos: A hangyasavas natrium és hangyasav hatásáról az állati szervezetre.

VIII. Brandt József: Két beteget mutat be.

Kovács N. Lajos: A paraldehydnek hatásáról az állati szervezetre.

Farkas Géza: A polyneuritisről.

IX. Bókai Árpád: Némely bélsáralkatrész hatása a bélmozgásokra.

Engel Gábor: a) A köldökzsínor lekötéséről.

b) Beteg bemutatás.

Bikfalvi Károly: Milyen tápanyagokat emészt meg a gyomor legkönyebben?

X. Héjja Kálmán: Meddig maradnak a pathogen csirok életképesek a rothadó hullákban?

Kováts Sándor: Adatok a vér forensis vizsgálatához.

Farkas Géza: A köpetben előforduló némely mikrokokkusról.

XI. Bókai Árpád: A testhőmérsék befolyása a bélmozgásokra.

Engel Gábor: A szülés harmadik időszakának ezélszerű kezeléséről.

Bikfalvi Károly: Az alkohol, bor, sör, dohány, fekete kávé, konyhasó és timsó hatása az emésztésre.

A 7 természettudományi szakülésen a következő szerzők következő tárgyakat adták elő:

I. Koch Antal: Erdély alsó tertiär echinid faunájáról.

Réthy Mór: A sarkított fény polározásáról.

Entz Géza: Mártonfi Lajos jelentését „A szamosújvári sétatéri tó faunájáról” terjeszti elő.

II. Koch Antal: Erdély ásványainak kritikai átnézetét ismerteti.

Parádi Kálmán a „Mathemat. und Naturwissenschaft. Berichte aus Ungarn” című hazai tudományos folyóiratot ismerteti.

III. Abt Antal: Az electromos szikraáramok kiegyenlítéséről.

Koch Antal: Előleges közleményt terjeszt elő a közép eocen felső durva mészből újabb talált gerinces maradványokról.

IV. Pachinger Alajos: Az Echinorhynchus Haeruca boncztanáról.

Demeter Károly: Az erdélyi mohokról értekezik.

Benkő Gábor: Erdély kristályosodott calcitjeiről.

Abt Antal: Niessl brünni tur-nak a mócsi meteorkőhullás csillagászati viszonyaira vonatkozó munkáját ismerteti.

V. Daday Jenő: Általa gyűjtött s feldolgozott crustacea gyűjteményt mutat be.

Pfeiffer Péter: A légköri villamosságra vonatkozólag tett észleleteit közli.

Primics György: Erdély déli és keleti határhegységi legújabb földtani térképeit mutatja be.

Medgyesy Béla: Ásványtani közleményeket terjeszt elő.

VI. Koch Antal: Idei földtani felvétel eredményét ismerteti.

Daday Jenő: Újabb adatok Kolozsvár crustacea faunájához című előadást tart.

VII. Entz Géza: a) A kloakás emlősökről, tekintettel a legújabb felfedezésekre.

b) Egy öt újjú disznó végtag bemutatása.

Pfeiffer Péter: A normalis irányú elektrodynamikai hatás kimutatása a Stourgon-féle állványon.

Benkő Gábor: Új cölestin- és baryt-előfordulás Erdélyben.

Összesen 27 előadó értekezett 49 tárgy felett. Ezen előadások kiterjeszkedtek az orvos- és természettudományok csaknem valamennyi ágaira, legtöbb esetben újat nyújtva a társulat tagjainak.

Népszerű természettudományi estélyt hatot tartott szakosztályunk az 1884-ik évben, melyek mind nagy látogatottságnak örvendtek. A kísérletek- és mutatóanyagokkal egybekötött előadásokat a következő tagtársak tartották:

Parádi Kálmán: A symbiosis növény- és állattani tekintetben.

Abt Antal: A hang interferenciája.

Klug Nándor: Hangképző szervünk boncz- és élettana. Két előadás.

Dada J. Jenő: A balaton titkai.

Abt Antal: A közönséges és sarkított fény interferenciája.

Mindezen előadások alapszabályaink és ügyrendünk értelmében az Értesítőben vagy már megjelentek, vagy abban megjelenni fognak. Az előző évekhez képest igen örvendetesen fokozódott szellemi munkásság okozta, hogy az Értesítő az elmúlt évben az ígért 30 iv maximumnál 17-tel többet tartalmazott. Ez évben jelent meg a volt orvos-természettudományi társulat kiadványaiban foglalt dolgozatokról szóló névjegyzék és tárgymutató is 1 és 1/2 iv terjedelemmel, melylyel együtt szakosztályunk ezen évi kiadványai közel 50 ivre terjednek ki.

A hazai orvosi és természettudományi társulatokkal folytatott csereszonyt a múlt évben is fenntartotta szakosztályunk, valamint megküldte az Értesítőt még a főbb hazai lapoknak is, melyek füzetjeink tartalmát röviden ismertették is.

Tagjaink száma az 1884. év végén 257 volt, ezek közt 123 helybeli, 134 vidéki; kilépés által vesztettünk 16, elhalás útján 4, összesen tehát 20 tagjaink vesztesége. Megválasztott 1884-ben 9 tag, u. m.: Dr. Sárkány Lajos, dr. Lehmann Robert, dr. Pfeiffer Péter, dr. Köblös Lajos, dr. Héjja Kálmán, Jáhn Károly helybeli, dr. Chyzer Cornél, dr. Kellner Viktor, dr. Franzenau Ágoston vidéki tagok.

A halál kiragadta tagjaink sorából a múlt évben dr. Antal Lászlót az erdélyrészi orvosok nestorát, dr. Csiky Józsefet Maros-Vásárhely egyik keresett orvosát, dr. Tömösvári Ödönt szakosztályunk szép reményekre jogosító fiatal munkását és Reinsich Ágoston nyugalmazott bányatanácsost, társulatunk 1876 óta rendes tagját. Legyen áldott emlékezetük.

Ügyrendünk értelmében egyszersmind a szakosztály bevételei és kiadásai nyilvántartásával lévén megbizva, a szakosztály 1885. évi bevételeiről és kiadásairól a következőket van szerencsém jelenteni:

I. Bevétel:

1. Tagdíjakból még pedig:
 - a) egy vidéki tag 1882-re à 2 frt = 2 frt.
 - b) 4 " " 1883-ra à 2 " = 8 "
 - c) 70 " " 1884-re à 2 " = 140 "
 - d) 10 " " 1885-re à 2 " = 20 "
 - e) 1 helybeli tag 1883-ra à 3 " = 3 "
 - f) 80 " " 1884-re à 3 " = 240 "
 - g) 1 " " 1885-re à 3 " = 3 " 416 frt.
2. Beiratási díj 17 új tagtól pr. 2 frt 34 frt.
3. A muzeum-egylettől nyert évi átalány 1500 "
4. Az Értesítő 6 évi folyamának előírásából 6 "

Összes bevétel: 1956 frt.

Ehez adva az 1883. évről átjött pénztár maradványt 212 " 77½ kr.

Bevételi főösszeg: 2168 frt 77½ kr.

II. Kiadás:

- a) Tiszteletdíjak 796 frt 62 kr.
- b) Szolgálat, kihordás 88 " 60 "
- c) Bélyeg, postadíjak 19 " 72 "
- d) Polez Albert számlája 1882/83-ról 10 " 95 "
- e) Könyvkötő 2 " 20 "
- f) Stein J.-nak az Értesítő nyomásáért 800 " — "

Kiadások összege: 1419 frt 09 kr, s így a

pénztármaradék 1884. év végén 449 frt 68½ kr.

Mintogy azonban a pénztár 1884-re még tartozik:

1. Stein Jánosnak az 1884 évi Értesítő nyomásáért és a könyvmatokért 729 frt 91 kr.
2. Tisztelet-díjakban 50 " — "
3. Szolgálatért 20 " — "

Összesen: 799 frt 91 kr,

a fedezendő pénztári tartozás 350 frt 22½ azaz, háromszázötven frt 22½ krajzárt tesz.

Ehez járul még dr. Markusovszky Lajos örökítő tagnak takarékpénztárilag külön kezelt 35 frt örökítő tagsági illetéke, mely 1883. december 31-ig beírt kamataival együtt 36 frt 30 krra rüg.

Az előző évekhez képest nagyobb kiadást 1884-ben, okozta a „Név-jegyzék és tárgymutató“ külön kiadása, a muzeum-egyletbe való beolvasztással járt nyomtatványok beszerzése és az Értesítő aránylag nagyobb terjedelme, mely utóbbi a nyomda-költséget növelte. A jelzett hiány fedezésére a muzeum-egylet választmánya 1885. márczius hó 7-dikén a természethistoriai díjalapnak rendelkezés alatti kamataiból 200 frtot utalványozott választmá-

nyunk megkeresésére. Ezen összeg, valamint a nyomda-szerződés megújítása folytán nyert megtakarítás által az 1884-iki pénztári tartozás fedezve lesz.

Ezzel kimevettem a lefolyt évnék történeti vázlatát. Ily szűk térre központositva szakosztályunk múlt évi működését a szellemi munkásság terén határozott haladás tűnik szembe, a miből teljes bizalmat merithetünk a jövőre nézve, s óhajtom, hogy a mint a jelen méltó folytatása a múltnak a jövő is méltó haladást tüntessen fel a jelennel szemben.

A közgyűlés a titkár jelentését tudomásül veszi.

3. A pénztár-vizsgáló bizottság tagjai Gamauf Vilmos, Parádi Kálmán és Klug Nándor nevében Parádi Kálmán olvassa fel a következő jelentést:

Tisztelt közgyűlés! Ezennel van szerencsénk tisztelettel jelenteni, hogy alólirt napon muzeum-egyleti pénztárnok t. Móricz István úrnál megjelenvén, szakosztályunk 1884. évi bevételeit és kiadásait megvizsgáltuk és ezeket a következőknek találtuk:

bevétel volt összesen	2168 frt 77 $\frac{1}{2}$ kr.
kiadás	1719 „ 09 „
és így a pénztári átvitel 1885-re	449 frt 68 $\frac{1}{2}$ kr.

Mihez még dr. Markusovszky Lajos örökítő tagnak takarékpénztárilag külön kezelt 35 frt örökítő tagi illetéke esedékes kamataival járul.

Az egyes tételeket a pénztári okmányokkal összehasonlítván, azokat megegyezőnek találtuk, miért is van szerencsénk indítványozni, szíveskedjék a tisztelt közgyűlés, teljes elismerésének nyilvánítása mellett, a pénztárnok urat a fenntartandók fenntartásával az 1884-ik évi szakosztályi számadás terhe alól felmenteni.

Egyszersmind bátrak vagyunk indítványozni, hogy a tagdíjak befizetésének czélszerűbb ellenőrzése végett szelvényes nyugtakönyv készíttessék és már a folyó 1885-ik évre alkalmazásba vétessék.

A közgyűlés a jelentést tudomásül vevén, Móricz István muzeum-egyleti pénztárnok urat az 1884-re szóló számadásokért való további felelősségtől a fenntartandók fenntartásával felmenti s neki a pénztár pontos kezeléseért teljes elismerést szavaz; valamint elhatározza, hogy szelvényes nyugtakönyv is készíttessék, mely már a folyó évre alkalmazásba vétessék.

4. Új tagul ajánlja dr. Bikfalvi Károly Csutak Lajos szigorló orvos urat.

Egyhangulag megválasztatik.

5. Elnök felkéri a közgyűlés t. tagjait, hogy orvosi és természeti tudományi alszakok szerint csoportosulva adják be szavazataikat az illető szakosztályi alelnökre, jegyzőre s 3 választmányi tagra és az orvosi alszak szavazatainak beszédésére dr. Bikfalvi Károly és Tóthmayer Ferencz, a természeti tudományi alszak szavazatainak beszédésére pedig dr. Benkő Gábor és dr. Pfeiffer Péter szakosztályi tagokat kéri fel.

Rövid idő múlva:

a) az orvosi alszak részéről dr. Bikfalvi Károly olvassa fel a szavazás eredményét. E szerint beadatott összesen 12 szavazat, melyekből az al-

elnökre beadott szavazatok közül dr. Genersich Antalra esett 11, dr. Géber Edére 1 szavazat; a szakjegyzőre beadott szavazatok közül dr. Bókai Árpádra esett 11, dr. Belky Jánosra 1 szavazat; a három választmányi tagra beadott szavazatok közül dr. Purjesz Zsigmondra esett 10, dr. Belky Jánosra 10, dr. Maizner Jánosra 5, dr. Nagy Józsefre 5, dr. Bikfalvi Károlyra 1, dr. Tüske Ferenczre 1, dr. Góth Manóra 2, dr. Bókai Árpádra 1 és dr. Davida Leora 1 szavazat. A szavazatok egyenlősége miatt dr. Maizner János és dr. Nagy József közt szűkebb választás vált szükségessé, mely alatt a beadott 11 szavazat közül dr. Maizner Jánosra esett 9 és dr. Nagy Józsefre 1 szavazat; egy szavazójegy üres volt.

b) a természettudományi alszak részéről Pfeiffer Péter tesz jelentést a szavazás eredményéről, mely szerint a volt választmány a jövő évre újból egyhangulag megválasztott.

Elnök a választások eredményét a következőkben hirdeti ki:

a) az orvosi szakban megválasztottak:

elnöknek: dr. Genersich Antal,
szakjegyzőnek: dr. Bókai Árpád.

Választmányi tagoknak,

Dr. Belky János,
Dr. Maizner János,
Dr. Purjesz Zsigmond.

b) A természettudományi szakban:

elnöknek: dr. Koch Antal,
szakjegyzőnek: Parádi Kálmán.

Választmányi tagoknak:

Dr. Abt Antal,
Dr. Daday Jenő,
Gamauf Vilmos.

A közgyűlés a választások eredményét rokonszenvesen tudomásul veszi. Egyéb tárgy nem lévén elnök a közgyűlést berekeszti.

Kelt Kolozsvárt mint fentebb.

Dr. Entz Géza, Dr. Klug Nándor,
szakoszt. elnök. szakoszt. titkár.

Dr. Abt Antal, Dr. Tüske Ferencz,
mint jegyzőkönyv hitelesítők.